مۇداپىئە تەدبىرلىرى ئىنچىكە ئۆگىنىش، تۇرمۇش خاتىرجەم

—— ئاپتونوم رايونىمىزدىكى تۇنجى تۈركۈمدە ئوقۇش باشلىغان، دەرسنى ئەسلىگە كەلتۈرگەن ئالىي مەكتەپلەردە كۆرگەن - ئاڭلىغانلىرىم

□ پۈتۈن تاراتقۇ مۇخبىرىمىز جاۋ شىيا

باھار شاملى جاھاننى ئىللىتتى، گۈللەر ئېچىلدى. ئادەتتىن تاشقىرى ئۇزاق تەتىلنى باشتىن كەچۈرگەندىن كېيىن، 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى، پۈتۈن شىنجاڭدىكى تۇنجى تۈركۈمدە ئوقۇش باشلىغان، دەرسنى ئەسلىگە كەلتۈرگەن ئاپتونوم رايونغا قاراشلىق 22 ئالىي مەكتەپ ۋە بىڭتۇەندىكى ئۈچ ئالىي مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچىلار ئارقا - ئارقىدىن مەكتەپكە قايتىپ، يېڭى ئوقۇش مەۋسۇمىنى كۈتۈۋالدى.

مەكتەپ قورۇسى، ياتاق، تەجرىبىخانا... ئالدىنقى مەزگىلدىكى سىجىل دېزىنفېكسىيەلەش، مىكروب ئۆلتۈرۈش، تازىلاش ئارقىلىق، ئوقۇغۇچىلارغا بىخەتەر، ساغلام ئۆگىنىش، تۇرمۇش مۇھىتى يارىتىپ بېرىلدى.

ئەتىگەندىلا، شىنجاڭ تېببىي داشۆسى كلىنىكىلىق مېدىتسىنا بىناسى ئالدىدا، دەرس ئاڭلايدىغان ئوقۇغۇچىلار بەدەن تېمپېراتۇرىسىنى ئۆلچەتكەندىن كېيىن، بىر مېتىردىن كۆپرەك ئارىلىق ساقلاپ، تەرتىپ بويىچە سىنىپقا كىردى.

كلىنىكىلىق مېدىتسىنا شۆبىسىنىڭ ئوقۇغۇچىسى گۈلخۇمار ھاكىم يېڭى ئوقۇش مەۋسۇمىدە، دەرس ئۈستىلىدە يېڭى دەرسلىك كىتابتىن باشقا، يەنە مەكتەپتىكى ياڭ يىنىڭ، جيا ۋېنشياۋ قاتارلىق پروفېسسورلار تۈزگەن بىر پارچە دەرسلىك —— «يېڭى تىپتىكى تاجسىمان ۋىرۇسنىڭ ئالدىنى ئېلىش پەننى ئومۇملاشتۇرۇش سۈرەتلىك ئوقۇشلۇقى»نىڭ بارلىقىنى بايقىدى. «سۈرەت بىلەن يېزىق بىرلەشتۈرۈلۈپتۇ، مېدىتسىنا ئوقۇغۇچىسى بولۇش سۈپىتىمىز بىلەن ئاۋۋال يۇقۇمنىڭ ئالدىنى ئېلىشتىكى بۇ قوللانمىنى ياخشى ئۆگىنىپ، ئۆزىمىزنى ياخشى قوغدىشىمىز كېرەك» دېدى گۈلخۇمار.

شۇ كۈنى، گۈلخۇمارنىڭ ئوقۇتقۇچىسى ساۋ لى يېڭى تىپتىكى تاجسىمان ۋىرۇسلۇق ئۆپكە ياللۇغى يۇقۇمىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەشكە بىرلەشتۈرۈپ كۆپچىلىككە جانلىق كەسپىي دەرس ئۆتتى. ساۋ لى سارس بىلەن يېڭى تىپتىكى تاجسىمان ۋىرۇسلۇق ئۆپكە ياللۇغىنىڭ پەرقى، داۋالاش جەھەتتىكى پەرق قاتارلىقلارنى چۈشەندۈرۈپ، ئومۇمىي خەلق «يۇقۇم»غا تاقابىل تۇرۇش جېڭىگە دائىر ھېكايىلەرگە بىرلەشتۈرۈپ، ئوقۇغۇچىلارنى كەسپىي بىلىملەرنى ياخشى ئۆگىنىشكە، قاتتىق سىناقلاردىن ئۆتەلەيدىغان ماھارەتنى ئىگىلەشكە، دۆلەت ۋە خەلق ئېھتىياجلىق بولغاندا دەۋرنىڭ ئېغىر يۈكىنى باتۇرلۇق بىلەن زىممىسىگە ئېلىشقا يېتەكلىدى.

ئىگىلىنىشچە، ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھاياتى، ساغلاملىق بىخەتەرلىكى ۋە مائارىپ ئوقۇتۇش سۈپىتىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، شىنجاڭ تېببىي داشۆسى ئوخشاش بولمىغان شۆبىدە، ئوخشاش بولمىغان ئوقۇتۇش بىناسى، ئوخشاش بولمىغان كەسپتىكى سىنىپلار ئارىسىدا مۇۋاپىق ۋاقىت ئارىلىقى قالدۇرۇپ دەرسكە چىقىش - چۈشۈش، مۇۋاپىق ۋاقىت ئارىلىقى قالدۇرۇپ غىزالىنىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ دەرسنى بىخەتەر ئەسلىگە كەلتۈرۈشىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلغان ھەم ھەر سائەتلىك دەرس ئۆتۈش ۋاقتىنى 50 مىنۇتتىن 40 مىنۇتقا تەڭشىگەن. شۇنىڭ بىلەن بىللە، توردا، تور سىرتىدا ئارىلاشتۇرۇپ ئوقۇتۇش ئەندىزىسىنى قوللىنىپ، توردا ئوقۇتۇش بىلەن دەرسخانا ئوقۇتۇشىنى يوچۇقسىز ئۇلاشتۇرۇشنى ياخشى ئىشلەپ، دەرس ۋاقتىنى ئەلالاشتۇرۇش، تەڭشەش ئارقىلىق، يۇقۇم مەزگىلىدە توردا تاماملىغىلى بولمايدىغان تەجرىبە دەرسلىكلىرىنى ۋاقتىدا تولۇقلىغان.

ئۈرۈمچى كەسپىي داشۆسىدە، ھەممىلا جايدا ياشلىق كەيپىياتى ئۇرغۇپ تۇراتتى، مەكتەپكە قايتىپ كەلگەن ئوقۇغۇچىلار يېڭى ئوقۇش مەۋسۇمىدە ئارزۇ ۋە ئۈمىدكە تولغانىدى.

«ئوقۇش باشلاشنى كۈتكىنىمىزگە ناھايىتى ئۇزاق بولدى، بۇ كۈن ئاخىر يېتىپ كەلدى، مەكتەپكە قايتىپ كېلىپ ئىنتايىن يېقىملىق ھېس قىلدۇق.» سەنئەت شۆبىسىنىڭ 2 - يىللىق ئوقۇغۇچىسى ۋاڭ چى 4 - ئاينىڭ 6 - كۈنى مەكتەپكە قايتىپ كەلدى، بۇ بىرنەچچە كۈندە، ئۇ كۈندە ئەتىگەندە، چۈشتە، كەچتە ياتاق باشقۇرغۇچىلارنىڭ كارىدوردا، ياتاقتا دېزىنفېكسىيەلەش، مىكروب ئۆلتۈرۈش خىزمىتىنى قانات يايدۇرغانلىقىنى بايقىدى. «بىز ئوقۇتقۇچىلار، ياتاق باشقۇرغۇچىلارغا ماسلىشىپ بىرلىكتە يۇقۇمدىن مۇداپىئەلىنىش تەشۋىقاتىنى قانات يايدۇردۇق، ئالدىنقى مەزگىلدە يەنە ئوقۇغۇچىلارنى يۇقۇمدىن مۇداپىئەلىنىش مانېۋىرى ئۆتكۈزۈشكە تەشكىللىدۇق.» ۋاڭ چى مۇنداق دېدى: غىزالىنىش، ياتاقتا يېتىشتىن دەرس ئوقۇشقىچە، مەكتەپ ئومۇميۈزلۈك مۇۋاپىق ۋاقىت ئارىلىقى قالدۇرۇش، ۋاقىتنى مۇۋاپىق تەڭشەشنى يولغا قويدى، ھەر بىر ئىنچىكە ھالقىنى ئەترابلىق ئويلاشتى، بۇنىڭدىن مەن ۋە ساۋاقداشلىرىم ناھايىتى خاتىرجەملىك ھېس قىلدۇق.

نۆۋەتتە، ئۈرۈمچى كەسپىي داشۆسىنىڭ دېزىنفېكسىيە سۇيۇقلۇقى، ماسكا، تېمپېراتۇرا ئۆلچىگۈچ قاتارلىق يۇقۇمدىن مۇداپىئەلىنىش ماددىي ئەشيالىرى زاپىسى تولۇق بولۇپ، ماسكا ئوقۇغۇچىلارغا ھەقسىز تارقىتىپ بېرىلىپتۇ ھەم «ئوقۇغۇچىلارغا بىر ماسكا تارقىتىپ بېرىپ، بىر ماسكىنى يىغىۋېلىش، يىغىۋېلىنغان ماسكىنى يۇقۇمدىن مۇداپىئەلىنىش خىزمىتىنىڭ تەلىپى بويىچە مەركەزلىك بىر تەرەپ قىلىش» تەلەپ قىلىنىپتۇ.

شۇ كۈنى، شىنجاڭ تىيانشان كەسپىي تېخنىكا شۆبىسىنىڭ مەكتەپ دەرۋازىسى ئالدىدا، مەكتەپكە قايتقان قىسمەن ئوقۇغۇچىلار ئاپتوبۇستىن ئارقا - ئارقىدىن چۈشۈپ، ئۆچرەتتە تۇرۇپ ساغلاملىق كودىنى سۈرۈشتۈرۈش، دېزىنفېكسىيە قىلىش ۋە بەدەن تېمپېراتۇرىسىنى ئۆلچەشنى قوبۇل قىلغاندىن كېيىن ئاندىن مەكتەپكە كىرىپ، 4 - ئاينىڭ 10 - كۈندىكى رەسمىي ئوقۇش باشلاش ئۈچۈن تەييارلىق قىلدى.

مۇخبىر ئوقۇغۇچىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىشتىن بۇرۇن ئىككى قېتىم بەدەن تېمپېراتۇرىسىنى ئۆلچەتكەنلىكى ۋە دېزىنفېكسىيە قىلدۇرغانلىقى، چامادانلىرىنىڭمۇ ھەر تەرەپلىمە دېزىنفېكسىيە قىلىنغانلىقىنى، ئىشلىتىلگەن ماسكىلارنىڭ مۇقىم ئەخلەت ساندۇقىغا تاشلىنىپ مەركەزلىك بىر تەرەپ قىلىنغانلىقىنى، ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ئوقۇغۇچىلارغا يېڭى ماسكا تارقىتىپ بەرگەنلىكىنى كۆردى.

ئوخشاشلا تۇنجى تۈركۈمدە مەكتەپكە قايتقان ئوقۇغۇچىلارنى كۈتۈۋالغانلاردىن يەنە شىنجاڭ قوللىنىشچان كەسپىي تېخنىكا شۆبىسىمۇ بار. بىرقانچە كۈندىن بۇيان، ئوقۇغۇچىلارنىڭ مەكتەپكە تىنچ - ئامان، ئوڭۇشلۇق قايتىشىغا ھەققىي كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، شۆبىدە ماسلاشتۇرۇش، مۇھاپىزەت قىلىپ توشۇش گۇرۇپپىسىدىن 26نى تەشكىللەپ، تۆمۈريول تارماقلىرى بىلەن ماسلىشىپ ئالاقىلىشىپ، مەخسۇس پويىز ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە ئاپتوموبىل ھۆددىگە ئېلىپ ئاپىرىپ - ئەكېلىش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق، تۈركۈمگە بۆلۈپ «نۇقتىدىن نۇقتىغا توشۇش» ئارقىلىق ھەرقايسى جايلاردىكى ئوقۇغۇچىلارنى مەكتەپكە قايتۇرۇپ كەلدى.

«بىز باشچىلىق قىلىش، نۆۋەتچىلىك قىلىش تۈزۈمىنى قاتتىق ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئوقۇغۇچىلاردىن ئۆزىنى ئۆزى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئوپچە تاماق يېمەسلىك، توپلاشماسلىق، ياتاق ئارىلىماسلىق، كىشىلەر زىچ توپلاشقان سورۇنلارغا بارماسلىق، ئوقۇش - دەم ئېلىش ۋاقتىغا رىئايە قىلىپ، ياخشى تۇرمۇش ئادىتىنى يېتىلدۈرۈشنى تەلەپ قىلدۇق.» شىنجاڭ قوللىنىشچان كەسپىي تېخنىكا شۆبىسىنىڭ ئالاقىدار مەسئۇلى تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دېدى: مەكتەپ يەنە پارتىيە ئەزالىرى زەربىدارلار ئەترىتى قۇرۇپ، ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنىڭ بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلىك قىلىش ۋە مۇلازىمەت قىلىشنى پۈتۈن كۈچى بىلەن ياخشى ئىشلىدى.

ئالدىنقى مەزگىلدە، شىنجاڭ پەن - تېخنىكا كەسپىي تېخنىكا شۆبىسىنى خىزمەت مېخانىزمى، ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلار مۇداپىئەسى، ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش ئەسلىھەسى ماددىي ئەشيالىرى، مۇھىت تازىلىقى، يېمەكلىك بىخەتەرلىكى قاتارلىق جەھەتلەردە ئالاقىدار باشقۇرۇش تەدبىرلىرىنى ئىنچىكىلەشتۈرۈپ، مۇكەممەللەشتۈرۈپ، مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇش باشلاشتىن بۇرۇن، ئوقۇش باشلانغان كۈنى، ئوقۇش باشلانغاندىن كېيىنكى دەل جايىدا ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ھەققىي كاپالەتلىك قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنىڭ مەكتەپكە قايتىش قوللانمىسى ۋە ئوقۇش باشلاش دەسلەپكى لايىھەسىنى تۈزۈپ چىقىپ، ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنى بىخەتەر، تەرتىپلىك ھالدا مۇۋاپىق ۋاقىت ئارىلىقى قالدۇرۇپ قايتىشقا تەشكىللىدى ھەم ۋوگزالغا بېرىپ مەكتەپكە قايتقان ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۇچۇرىنى ئۇدۇللاشتۇرۇش ۋە ماسلاشتۇرۇش خىزمىتىگە مەخسۇس ئادەم ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنىڭ ساغلاملىقى، بىخەتەرلىكى ۋە ئوقۇتۇشنى باشقۇرۇش خىزمىتىنىڭ ئوڭۇشلۇق قانات يايدۇرۇلۇشىغا ھەققىي كاپالەتلىك قىلدى.

(بېشى 1 - بەتتە)

ساغلاملىق بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلىك قىلىش ئالدىنقى شەرتىدە، ۋاقىتنى چىڭ تۇتۇپ ئۆگىنىشنى كۈچەيتىشكە، ماھارەتنى ئۆستۈرۈشكە رىغبەتلەندۈردى. ئۇ مۇنداق كۆرسەتتى: ھەربىر ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىنىڭ ساغلاملىق ئەھۋالىنى دەل جايىدا ئىگىلەپ، «بىر ئادەمگە بىر تەدبىر» قوللىنىپ، ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنى تۈركۈمگە ئايرىپ مۇۋاپىق ۋاقىت ئارىلىقى قالدۇرۇپ شىنجاڭغا، مەكتەپكە قايتىشقا تەشكىللەپ، ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنىڭ مەكتەپكە قايتىشتا ئاپتوموبىلغا ئولتۇرۇش، ۋوگزالدىن مەكتەپكە ئەكېلىش، ساغلاملىقنى كۆزىتىش قاتارلىق تۈرلۈك تەدبىرلەرنى ئىنچىكە ئەمەلىيلەشتۈرۈش كېرەك.

شىنجاڭ تېببىي داشۆسىدە، چېن چۈەنگو كلىنىكا، ئېغىز بوشلۇقى تېببىي ئىلمى ئاساسىي دەرسى ۋە ئەمەلىيەت دەرسى ئوقۇتۇش دەرسخانىسىغا كىرىپ، ھەر مىللەت ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆگىنىش، تۇرمۇش ئەھۋالىنى چوڭقۇر ئىگىلىدى؛ ئاشخانىغا كىرىپ، مۇۋاپىق ۋاقىت ئارىلىقى قالدۇرۇپ غىزالىنىش، يېمەكلىك بىخەتەرلىكى، مۇھىتنى دېزىنفېكسىيەلەپ مىكروب ئۆلتۈرۈش قاتارلىق تەدبىرلەرنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈش ئەھۋالىنى نەق مەيداندا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئۇ مۇنداق كۆرسەتتى: ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش مەسئۇلىيىتىنى سىنىپ مەسئۇلى، يېتەكچى، ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى قاتارلىق «نېرۋا ئاخىرقى ئۇچى»غىچە ئىنچىكىلەشتۈرۈپ، ئايرىپ، ھەرقايسى ھالقىلارنىڭ مۇلازىمەت باشقۇرۇش خىزمىتىنى دەل جايىدا، ئىنچىكە ياخشى ئىشلەپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆزىنى ياخشى قوغدىشىغا ئىلمىي يېتەكچىلىك قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئۆگىنىشى، تۇرمۇشىنىڭ خاتىرجەم، كۆڭۈلدىكىدەك بولۇشىغا ھەققىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

چېن چۈەنگو تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغاندا مۇنۇلارنى كۆرسەتتى: باش شۇجى شى جىنپىڭنىڭ مۇھىم سۆزى ۋە مۇھىم يوليورۇقىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، «تۆت ئاڭ»نى كۈچەيتىپ، «تۆت ئىشەنچ»نى چىڭىتىپ، «ئىككىنى قوغداش»نى ئىشقا ئاشۇرۇپ، ئوقۇغۇچىلارغا، ئائىلە باشلىقلىرىغا، جەمئىيەتكە يۈكسەك مەسئۇل بولۇش پوزىتسىيەسى بىلەن، قەتئىي تۈردە يۇقۇمنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش ۋە ئوقۇش باشلاش، دەرسنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشتىكى تۈرلۈك خىزمەتلەرنى ئىنچىكە تۇتۇپ، پۇختا تۇتۇپ، ياخشى تۇتۇپ، بىخەتەر، تەرتىپلىك، نۇقسانسىز بولۇشقا ھەققىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش تەدبىرلىرىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، سالاھىيىتىنى ئېنىقلاش، بەدەن تېمپېراتۇرىسىنى ئۆلچەش، ماسكا تاقاش قاتارلىق تەدبىرلەرنى قاتتىق ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، سىنىپ، ياتاق، ئاشخانا، كۇتۇپخانا قاتارلىق سورۇنلارنىڭ ھاۋا ئالماشتۇرۇش، دېزىنفېكسىيە قىلىش ۋە تازىلىقى - پاكىزلىقىنى كۈچەيتىپ، قەتئىي ھالدا كىرىش خاراكتېرلىك، توپلىشىش خاراكتېرلىك يۇقۇم يۈزبېرىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك. مەكتەپ باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، رايونغا، بۆلەككە ئايرىپ باشقۇرۇش دائىرىسىنى كىچىكلىتىپ، ئوقۇغۇچىلارغا ۋاقىت ئايرىپ دەرس ئۆتۈش، ياتاقتا مۇۋاپىق يېتىش، تارقاق غىزالىنىشنى ئىنچىكە ئورۇنلاشتۇرۇپ، دەرستىن سىرتقى ۋاقىتلارنى ئىلمىي ئورۇنلاشتۇرۇپ، توپلىشىۋېلىش، يىغىلىۋېلىشتىن ساقلىنىش كېرەك؛ تەشۋىقات - تەربىيە ۋە ئائىلە بىلەن مەكتەپنىڭ ئالاقىسىنى كۈچەيتىپ، ئوقۇغۇچىلارنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن باشقۇرۇشقا بويسۇنۇشقا، ئالدىنى ئېلىش ئېڭىنى كۈچەيتىشكە يېتەكلەش كېرەك. ئەشيا كاپالىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، ماسكا، تېمپېراتۇرا ئۆلچىگۈچ، دېزىنفېكسىيە سۇيۇقلۇقى قاتارلىق يۇقۇمدىن مۇداپىئەلىنىش دېزىنفېكسىيەلەپ مىكروب ئۆلتۈرۈش بۇيۇملىرى بىلەن تولۇق تەمىنلەپ، ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش ئېھتىياجىنى ئۈنۈملۈك كاپالەتلەندۈرۈش كېرەك. مائارىپ ئوقۇتۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، مائارىپ ئوقۇتۇش لايىھەسىنى ياخشىلاپ، مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئۇسۇلدا يېڭىلىق يارىتىپ، ئىلمىي ئورۇنلاشتۇرۇپ، مەزمۇنىنى ئەلالاشتۇرۇپ، يېتەكچىلىكنى كۈچەيتىپ، ئوقۇتۇش سۈپىتىنىڭ تۆۋەنلەپ كەتمەسلىكىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك؛ ئوقۇش پۈتكۈزىدىغان يىللىقتىكى ئوقۇغۇچىلارنىڭ دىسسېرتاتسىيە ياقلاش، ئىلمىي ئۇنۋان ئىلتىماس قىلىش، ئىشقا ئورۇنلىشىش، ئىگىلىك تىكلەش قاتارلىق خىزمەتلىرىنى بىرتۇتاش پىلانلاپ ياخشى ئىشلەپ، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مۇلازىمىتى يېتەكچىلىك خىزمىتىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەش كېرەك. جىددىي ئەھۋالغا تاقابىل تۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، خىزمەت لايىھەسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، نۆۋەتچىلىك - دىجورنىلىقنى دائىملاشتۇرۇپ، مەكتەپنىڭ بىخەتەرلىكتىكى يوشۇرۇن خەۋپلەرنى رەتكە تۇرغۇزۇپ تەكشۈرۈشنى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇپ، مەكتەپنىڭ يېمەكلىك، ئوتتىن مۇداپىئەلىنىش، تەجرىبىخانا قاتارلىق نۇقتىلىق ھالقىلارنىڭ بىخەتەرلىكىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، مەكتەپ بىخەتەرلىكىنى ھەققىي تۈردە ياخشى قوغداش كېرەك. مەسئۇلىيەتنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى يەنىمۇ كۈچەيتىش كېرەك، ھەرقايسى جايلار ۋە ھەرقايسى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ پارتىيە كومىتېتلىرى تەۋەلىك مەسئۇلىيىتى ۋە سۇبيېكتلىق مەسئۇلىيىتىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، مەسئۇلىيەتنى زىممىگە ئېلىشى، مەسئۇلىيەت ئالدىدا جاۋابكار بولۇشى، مەسئۇلىيەتنى ئادا قىلىشى، پارتىيە كومىتېتى شۇجىسى بىرىنچى مەسئۇل كىشىلىك مەسئۇلىيىتىنى قاتتىق ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئۆزى قول سېلىپ ئىشلەپ، ئۆزى تۇتۇشى كېرەك؛ مائارىپ مەمۇرىي تارماقلىرى بىرتۇتاش پىلانلاپ، يېتەكچىلىكنى كۈچەيتىشى كېرەك؛ ئالاقىدار تارماقلار ئۆز مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىپ، ماسلىشىشى، بىرلىشىپ ھەرىكەتكە كېلىشى كېرەك؛ ئالىي مەكتەپلەردىكى پارتىيەلىك كادىرلار ھەققىي تۇتۇپ ئەمەلىي ئىشلەپ، پۇختا ئەمەلىيلەشتۈرۈشى، ئىنچىكە ئەمەلىيلەشتۈرۈشى، ھەققىي تۈردە ئوقۇش باشلاش، دەرسنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە يۇقۇمنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەشنى بىرتۇتاش پىلانلاپ ياخشى ئىشلەشنىڭ قۇدرەتلىك بىرىكمە كۈچىنى مۇجەسسەملىشى كېرەك.

ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىدىن شۇ خېيرۇڭ، رېن خۇا قاتارلىقلار بىللە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

(بېشى 1 - بەتتە)

ئادەتتىن تاشقىرى چوڭقۇر، ئۇزۇنلۇقى يېرىق، كامار تىپىدىكى كاربوناتلىق ساقلاش قاتلىمىنى ئالدىن مۆلچەرلەپ تەكشۈرۈش ئۇسۇلىدىكى تېخنىكا بوغما ھالىتىنى يېڭىپ، سىستېمىسى مۇكەممەل بولغان ئادەتتىن تاشقىرى چوڭقۇر قاتلاملىق كاربوناتلىق جىنسلارنى بۇرغىلاپ قۇدۇق قېزىش تېخنىكا تەرتىپىنى بەرپا قىلىپ، بۇ قۇدۇقنى مۇۋەپپەقىيەتلىك بۇرغىلاپ ياخشى نېفىت - گاز قاتلىمىغا تۇتاشتۇرۇشنى مۇھىم نەزەرىيە ۋە تېخنىكا تىرەكى بىلەن تەمىنلىدى.

ئىگىلىنىشچە، تارىم ئويمانلىقىدىكى كاربوناتلىق جىنس قاتلىمىدا نېفىت - گاز زاپىسى مول بولۇپ، ئويمانلىقتىكى نېفىت - گاز بايلىقى ئومۇمىي مىقدارىنىڭ تەخمىنەن 38%نى ئىگىلەيدىكەن، لېكىن ئۇزاقتىن بۇيان «نېفىت چىقىسمۇ نېفىتلىك ئۈچرىماسلىق، مەھسۇلاتى يۇقىرى بولسىمۇ مۇقىم بولماسلىق» سەۋەبىدىن يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئېچىش چەكلىنىپ قالغان. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، تارىم نېفىتلىكى كاربوناتلىق جىنس قاتلىمىدىكى نېفىت زاپىسىنى چارلاش - ئېچىشتىكى قىيىن نۇقتىلارغا قارىتا، پەن تەتقىقاتتا ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىشنى زورايتىپ، يۇقىرى ئېنىقلىقتىكى ئۈچ ئۆلچەملىك يەر تەۋرىنىش ماتېرىيالىدىن پايدىلىنىپ، نېفىت - گازنىڭ كۆپ توپلىنىش قانۇنىيىتىنى ئېنىقلاپ، گېئولوگىيە نەزەرىيەسى تونۇشىنى ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، كاربوناتلىق جىنس قاتلىمىدىكى نېفىت - گاز زاپىسىنى تەپسىلىي، ئىنچىكە باھالاش، ئورۇنلاشتۇرۇش ئۈچۈن ئاساس سالدى. نۆۋەتتە، تارىم نېفىتلىكىدىكى كاربوناتلىق جىنسلار شىمالىي تارىم، ئوتتۇرا تارىمدىن ئىبارەت ئىككى چوڭ چارلاش - ئېچىش ئاساسىي جەڭ مەيدانىنى شەكىللەندۈرگەن بولۇپ، خانقاتام، لۇنگۇ، ئوتتۇرا تارىم I نومۇر قاتارلىق يەتتە كاربوناتلىق جىنسلار يۇقىرى ئۈنۈملۈك رايون بۆلىكى ئېچىلدى، نېفىت - گاز مەھسۇلات مىقدارى 2019 - يىلى 3 مىليون 750 مىڭ توننىغا يېتىپ، شىمالىي تارىم - ئوتتۇرا تارىم رايونى نېفىت - گاز مەھسۇلات مىقدارىنىڭ 50%نى ئىگىلىدى.

بۇ يىل تارىم نېفىتلىكى نېفىت - گازنى چارلاش - ئېچىش ھۇجۇم جېڭىنى داۋاملىق كۈچەيتىپ، چارلاش جەھەتتە كۈچا يېڭى رايونى، غەربىي - جەنۇب تارىمنىڭ تاغ ئالدى، تەيپېي رايونىنىڭ چوڭقۇر قاتلىمىدىكى كاربوناتلىق جىنسلاردىن ئىبارەت ئۈچ چوڭ ساھەگە ئاساسلىق ھۇجۇم قىلىپ، ئىستراتېگىيەلىك ئىز باسما رايون ئىزدەشنى تېزلەتتى، ئېچىش جەھەتتە كۈچا تەبىئىي گازى، شىمالىي تارىم - ئوتتۇرا تارىم خام نېفىتىدىن ئىبارەت ئىككى چوڭ تايانچ بازىنى مەركەزلىك قۇردى، كۈچا 30 مىليارد كۇب مېتىرلىق چوڭ گاز رايونى، تەيپېي رايونىنىڭ 10 مىليون توننىلىق چوڭ نېفىت - گاز رايونىنى قۇردى.

يېرىك پىلانغا ئاساسەن، 2020 - يىلى، تارىم نېفىتلىكىدە 30 مىليون توننىلىق چوڭ نېفىتلىك - گازلىق قۇرۇپ چىقىلىدۇ، «14 - بەش يىل» مەزگىلىدە نېفىت - گاز مەھسۇلات مىقدارى مۇددەتتىن بۇرۇن 35 مىليون توننىدىن ئاشۇرۇلىدۇ، 2030 - يىلىدىن بۇرۇن نېفىت - گاز مەھسۇلات مىقدارى 40 مىليون توننىدىن كۆپرەككە يەتكۈزۈلىدۇ.

(بېشى 1 - بەتتە)

كۈچلۈك تۈر ئېڭىنى تۇرغۇزۇپ، كۆز ئالدىمىزدىكى كىرىزىس، كۆز ئالدىمىزدىكى قىيىنچىلىق ئىچىدىن پۇرسەتنى تۇتۇشقا ۋە يارىتىشقا ماھىر بولۇپ، دۆلەتنىڭ سېلىنمىنى ئىلگىرى سۈرۈپ ئېشىشنى مۇقىملاشتۇرۇش سىياسىتىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، ياخشى پايدىلىنىپ، مۇھىم، زور زاپاس تەييارلاش تۈرلىرىدە ئىش باشلاش شەرتىنى تېزدىن قاندۇرۇشقا پائال تۈرتكە بولۇپ، قۇرۇلۇشنى بالدۇر باشلاپ، پۈتۈن يىللىق ئىقتىساد، جەمئىيەت تەرەققىياتىدىكى نىشان - ۋەزىپىلەرنى ئورۇنداشقا ھەققىي كاپالەتلىك قىلىشقا ئاساس سېلىش كېرەك.

يىغىندا مۇنۇلار تەكىتلەندى: پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ تەدبىر - ئورۇنلاشتۇرمىلىرىنى چوڭقۇر ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە كومىتېتىنىڭ خىزمەت تەلىپىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، داۋاملىق قۇرۇلىدىغان، يېڭىدىن قۇرۇلىدىغان تۈرلەر خىزمىتىنى پۇختا ئالغا سىلجىتىش بىلەن بىللە، مۇھىم، زور قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق خىزمەتلىرىنى پۈتۈن كۈچ بىلەن ياخشى تۇتۇش كېرەك. تۈرلەرنى بىرتۇتاش پىلانلاشنى ياخشى ئىشلەپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇھىم، زور قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش يېشىل يولىنى ئېچىپ، پىلاننى تەستىقلاشقا يوللاش، ئېنېرگىيە سەرپىياتى، مۇھىت سىغىمچانلىقى، بىخەتەرلىكنى باھالاش قاتارلىق رەسمىيەتلەرنى تېزدىن بېجىرىپ، تۈرلەردە ئىش باشلاشنى تېزلىتىش، قۇرۇلۇشنى تېزلىتىش، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈشنى تېزلىتىشكە تۈرتكە بولۇش كېرەك. تۈر تىزىملىك دەپتىرى تۇرغۇزۇپ، ھەر دەرىجىلىك، ھەرقايسى جايلار، ھەرقايسى كەسىپ - ساھەلەر، ھەرقايسى تارماقلار، ئورۇنلارنىڭ تەشەببۇسكارلىقى، ئاكتىپلىقىنى تولۇق قوزغاپ، ئىش باشلاش شەرتىنى ھازىرلىغان تېخىمۇ كۆپ تۈرلەرنى رەتلەپ، تۈرلەرنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق خىزمەت تىزىملىكىنى تۈزۈپ، نىشانىنى ئالغا سىلجىتىپ، تۈرلەرنى يولغا قويۇش يول خەرىتىسىنى تۈزۈپ، نىشان بەلگىلەپ جەڭ قىلىش، تەرتىپ بويىچە ئالغا سىلجىتىشنى يولغا قويۇپ، مەسئۇلىيەتنى ئادەمگىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، قۇرۇلۇش مۇددىتىنى تەتۈر تىزىپ، بالدۇر تۇرغۇزۇش، بالدۇر ئىش باشلاشقا ھەققىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. كەسىپلەرنىڭ تەرەققىيات قانۇنىيىتى ۋە دۆلەتنىڭ مەبلەغ سېلىش يۆنىلىشىنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن تەتقىق قىلىپ، ئەنئەنىۋى كەسىپلەرنىڭ تەرەققىياتىنى پىلانلاش بىلەن بىللە، ئىستراتېگىيەلىك يېڭى گۈللەنگەن كەسىپلەر، كەلگۈسى كەسىپلەرنى چىڭ تۇتۇپ ئورۇنلاشتۇرۇپ، يېڭىچە ئۇل ئەسلىھە قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىپ، يېڭى ئېشىش نۇقتىسىنى كۈچەپ زورايتىپ، تەرەققىيات يېڭى ھەرىكەت ئېنېرگىيەسىنى شەكىللەندۈرۈش كېرەك. تۈر تونۇشتۇرۇش يىغىنى، سودىگەر چاقىرىپ مەبلەغ جەلپ قىلىش يىغىنى قاتارلىقلارنى ئۆتكۈزۈش ئارقىلىق، مەبلەغ مەنبەسى يوللىرىنى كېڭەيتىپ، ئەل ئىچى مەبلەغ سېلىش ئاكتىپلىقىنى قوزغاش كېرەك. ئاپتونوم رايونلۇق تەرەققىيات ۋە ئىسلاھات كومىتېتى، تەبىئىي بايلىق نازارىتى، ئېكولوگىيەلىك مۇھىت نازارىتى، ئورمانچىلىق ۋە ئوتلاق ئىدارىسى قاتارلىق تارماقلار سىياسەت جەھەتتىن تەربىيەلەش ۋە كەسپىي يېتەكچىلىكنى ياخشى تۇتۇپ، كادىرلارنىڭ تۈرلەرنى پىلانلاش، تۈرلەرگە سودىگەر چاقىرىش، تۈرلەرنى قولغا كەلتۈرۈش، تۈرلەرنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق قۇرۇلۇشى ۋە تۈر قۇرۇلۇشىنى ئىلمىي تۇتۇش ئىقتىدارى سەۋىيەسىنى ئۆستۈرۈپ، مۇھىم، زور قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ ئەمەلىيلىشىپ قۇرۇلۇشنى تېزلىتىشكە تۈرتكە بولۇشى كېرەك.

ئاپتونوم رايونلۇق سانائەت ۋە ئۇچۇرلاشتۇرۇش نازارىتى، قاتناش - ترانسپورت نازارىتى، سۇچىلىق نازارىتى، يېزا ئىگىلىكى - يېزا نازارىتى، دۆلەت مۈلكىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش كومىتېتى، ئورمانچىلىق ۋە ئوتلاق ئىدارىسى، چارۋىچىلىق - مال دوختۇرلۇق ئىدارىسى، شىنجاڭ ئايرودرۇم گۇرۇھى ۋە شىنجاڭ خەۋەرلىشىشنى باشقۇرۇش ئىدارىسى، دۆلەت ئېلېكتىر تورى شىنجاڭ ئېلېكتىر ئېنېرگىيە شىركىتى، جۇڭگو تۆمۈريولى ئۈرۈمچى ئىدارىسى گۇرۇھ چەكلىك شىركىتى قاتارلىق تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى مۇھىم، زور قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق خىزمەتلىرىنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالىنى دوكلات قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق تەرەققىيات ۋە ئىسلاھات كومىتېتى، مالىيە نازارىتى، تەبىئىي بايلىق نازارىتى، ئېكولوگىيەلىك مۇھىت نازارىتىنىڭ مەسئۇل يولداشلىرى سۆز قىلدى.

ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىدىن جاڭ چۈنلىن، ۋەن خېيچۈەن يىغىنغا قاتناشتى.

(بېشى 1 - بەتتە)

مائارىپ ئاساسى ئاجىز ناھىيەلەردىكى ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ قۇرۇلۇشى تۈرى ئۈچ بولۇپ، مەركەزنىڭ خامچوت ئىچىدىكى مەبلىغىدىن 48 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتەپلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش بىلەن ئوقۇتۇش يۇغۇرما قۇرۇلۇشى تۈرى سەككىز بولۇپ، مەركەزنىڭ خامچوت ئىچىدىكى مەبلىغىدىن 160 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ دۆلەت ئىشلەپچىقىرىش بىلەن ئوقۇتۇش يۇغۇرما قۇرۇلۇشىنى نۇقتىدا سىناق قىلىدىغان شەھەر قۇرۇلۇشى تۈرى بىر بولۇپ، مەركەزنىڭ خامچوت ئىچىدىكى مەبلىغىدىن 50 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ ئوتتۇرا، غەربىي قىسمىدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ئۆل ئىقتىدار قۇرۇلۇشى تۈرى بىر بولۇپ، مەركەزنىڭ خامچوت ئىچىدىكى مەبلىغىدىن 54 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ ئەمەلىي قوللىنىشچان تولۇق كۇرس ئالىي مەكتەپلەر قۇرۇلۇشى تۈرى ئۈچ بولۇپ، مەركەزنىڭ خامچوت ئىچىدىكى مەبلىغىدىن 100 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

بۇ قېتىمقى مەبلەغ سېلىش پىلانىدىكى تۈرلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇشتا، «كەمتۈكلۈكلەرنى تولۇقلاش، ئاجىز تۈرلەرنى كۈچەيتىش، يۇقىرى كۆتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈش» ئالاھىدىلىكى يەنىمۇ گەۋدىلەندۈرۈلۈپ، مۇھىم نۇقتا نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىشتىكى نۇقتىلىق رايونلاردىكى ئاجىز مەكتەپلەر، ياتاقلىق تۈزۈمدىكى مەكتەپلەر ۋە ئىشلەپچىقىرىش بىلەن ئوقۇتۇش يۇغۇرما ئۆلگە كۆرسىتىش نۇقتىلىرى قاتارلىقلارغا مايىللاشتۇرۇلدى. تۈرنىڭ يولغا قويۇلۇشى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى تۈرلۈك مەكتەپلەرنىڭ مەكتەپ باشقۇرۇش ئاساسىي شارائىتىنى يەنىمۇ ياخشىلاپ، رايونلار، شەھەر - يېزىلار ئارىسىدىكى مائارىپ بايلىقىنىڭ تەكشى تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، مائارىپ ئوقۇتۇش سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش، مائارىپ ئادىللىقىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن شارائىت يارىتىپ بېرىدۇ.

كېيىنكى قەدەمدە، ئاپتونوم رايونلۇق تەرەققىيات ۋە ئىسلاھات كومىتېتى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار بىلەن بىرلىكتە تۈرلەرنى كۆندىلىك نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش، ئورۇنلاشتۇرۇشنى كۈچەيتىپ، تۈرلەردە تېزدىن قۇرۇلۇش باشلاشقا ھەيدەكچىلىك قىلىپ، تۈرلەردە بالدۇر قۇرۇلۇش قىلىش، قۇرۇلۇشنى بالدۇر تاماملاش، مەركەزنىڭ خامچوت ئىچىدىكى مەبلىغىنىڭ ئۈنۈمىنى بالدۇر جارى قىلدۇرۇشنى تىرىشىپ قولغا كەلتۈردى.